

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VINTERBILD FRÅN EKSJÖ. — AMATÖRFOTO. F. FALK, EKSJÖ.

17. DE ÅRG.

DEN 17 DECEMBER 1915

No 12

Prunck

Den 4 december har k. m:t förtagit ett stort antal utnämningar stående i sammanhang med den nya härordningens tillämpning. Bl. a. har till inspektör för kavalleriet utnämnts förut blott tillförordnade kavalleriinspektören, generalmajoren Bror Munck och till öfverste och chef för trängen öfverstelöjtnanten John Améen. Medan den förra utnämningen som synes var af mera formell beskaffenhet, innebär den senare, att det vid krigföringen allt viktigare trängvapnet i vårt land för första gången erhållit en själfständig chefsbeattning.

Bror Olivier Claës Munck af Fulkila är född den 21 oktober 1857 och son till öfversten och chefen för det dåvarande Jönköpings regemente Carl Jacob Munck och hans maka i andra gifftet friherrinnan Henriette Ulrika Antoinetta Carolina Cederström samt sålunda broder till prinsessan Ebba Bernadotte. Fädernesläkten är sannolikt af finskt ursprung och leder sina anor tillbaka ända till 1500 talet. Modern var dotter till hjälten från Bornhöit, sedermera generalen frih. Gustaf Albrekt Bror Cederström, som för sin tapperhet i drabningen å denna plats blef riddare af svärdsordens stora kors, den högsta militära utmärkelse i Sverige.

Efter denne morfader är Munck uppkallad och kavallerist blef äfven han. Redan 1874 vice korporal vid Smålands husarregemente aflade Munck mogenhetsexamen följande år och genomgick därefter krigsskolan på Karlberg, hvarpå han 1877 utnämndes till underlöjtnant. Som sådan var han kommanderad till ordonnansofficer vid andra arméfördelningen 1883—87. Sistnämnda år utnämndes han till löjtnant och tjänstgjorde sedermera 1892—95 som ordonnansofficer hos inspektören för kavalleriet, hvarjämte han under denna tid fungerade som sekreterare hos kommittén för omarbetande af exercisreglementet för kavalleriet. Sedermera avancerade han till ryttmästare i arméen 1896 och i regementet 1897. År 1906 utnämndes han till öfverstelöjtnant vid Lifregementets dragoner och två år senare blef han öfverste och chef för Kronprinsens husarregemente för att år 1913 transporteras till sekondchefskapet för Lifgardet till häst.

Generalmajor Munck åtnjuter inom kavalleriets det största anseende som skicklig och intresserad militär, och ingen tviflar på, att han skall värdigt fylla sin plats i den rad af utmärkta kavalleriinspektörer, hvari under de senaste årtiondena prins Carl och generalmajor Nyblæus intagit så framstående platser. Till vittnesbörd om sina militärvetenskapliga förtjänster har han fått mottaga inval i krigsvetenskapsakademien.

Äfven den nye trängchefen har militära anor, om också ej i sitt eget vapen, som ju först under förra seklet utvecklades till större betydelse.

John Gustaf Gerhard Améen, som är född i Karlskrona den 26 september 1869, är nämligen

JOHN AMÉEN.

Nyutnämnd öfverste och chef för Trängen.
Foto Olsson, Östersund.

son till kommandören vid flottan Johan Ulric Améen, sonson till konteramiralen Gustaf Adolph Améen, sonsonson till öfversten vid örlogsfloktan Carl Ulrik Améen samt sonsonsonson till kaptenlöjtnanten Jonas Améen, hvilken bildat släktnamnet genom förfärsande af faderns, lärarens i Kalmar skola Olaus Amoenius' efternamn. Modern var friherrinnan Julie De Geer af Finspång, en syster till representationsreformens upphöfsman, exc. Louis De Geer.

Sin utbildning har John Améen emellertid icke fått inom trängvapnet utan inom militärväsendets högsta konstgren, artilleriet.

Efter att ha aflagt mogenhetsexamen och inhämtat vederbörlig fackutbildning utnämndes han 1887 till underlöjtnant vid Svea Artilleriregemente, där han befordrades till löjtnant år 1892. Det dröjde

icke länge, innan han fäste uppmärksamheten vid sig som en synnerligen skicklig och för mångsidig användning lämpad officer och efter att först några år från 1895 ha tjänstgjort som adjutant vid artilleri- och ingenjörshögskolan, vann han befordran till kapten 1902. År 1910 blef Améen så major vid generalstaben och stabchef vid sjätte arméfördelningen. På dessa poster kvarstod han, tills han 1912 transporterades till Göta arilleriregemente. Här kom han emellertid icke länge att stanna, ty redan följande år utnämndes han till öfverstelöjtnant och chef för Gotlands artillerikår.

När det gällde att tillsätta den befattning som inspektör och chef för trängen, hvilken från och med den 1 januari nästa år har sig lön anslagen, var det icke lätt att få lämplig person för de stora uppgifter, som förelägo. Trängen i krig kan ju sägas vara en distributionsanstalt för alla de förnödenheter, af hvilka de opererande trupperna äro i behof. På grund af förbindelsenätets beskaffenhet — dåliga vägar å glest befolkade områden — måste väsentligt större fordringar ställas på trängen i Sverige än i de flesta andra länder. Det gäller att här bringa till användning ett kombineradt system af automobiler och vanliga fordon, som i trots af de ogynnsamma förhållandena möjliggör ett snabbt framförande af erforderliga förnödenheter. Nyorganisationen häraf är emellertid blott en af trängchefens förut stora uppgifter. För krigssjuktransporten erfordras bättre och tidsenligare materiel. Vidare gäller det att ordna utbildningen af sjukvårdspersonalen på ett förnuftigare sätt än hittills. Än ytterligare tillkommer uppgiften att utbilda en modern trängofficerskår samt att ständigt hålla mobiliseringsplanerna up to date. Det är såsom man ser uppgifter, hvilka kräfva synnerligen stora personliga förutsättningar. Hos John Améen trodde man sig finna dessa förenade, ehuru han icke hörde till vapnet. I honom hade man en allmänt militärt kunnig och vidsynt man med praktisk läggning och allmänt erkänd auktoritet. Han tillfrågades och befanns lyckligtvis också villig att åtaga sig det krävande uppdraget. Hans utnämning har ock hälsats med allmän tillfredsställelse.

"EN KVINNAS STÖRSTA ÄRA..."

FÖR HVAR 8 DAG AF ANNA KÄLLÉN.

DET var i januari 1864 som förlofningen mellan löjtnant Henning Orrfelt och fröken Marianne Abler tillkännagafs.

Det var bitande kallt då, och de uppskottade snödrifvorna lägo som höga berg längs vägkanterna.

Sedan dess hade månader förgått.

Nu hade man hunnit till den tid på året, då syrénerna blommade och gamla trädgårdsmästare Al gick omkring och välsignade solen hvar dag. Våren hade varit lyckosam för växtligheten: april hade varit våt och maj kall, och nu kom junisolen och lyste och värmde, så att hela jorden grönskade.

Trädgårdsmästare Al gick omkring i Vansta trädgård och såg på allt och fann allt ganska godt. Hans humör strålade i kapp med solen. Ingenting kunde förarga honom. Icke ens fröken Marianne. Och ändå satte hon hvar dag hans ålamod på prof. Om eftermiddagarna kom hon åkande i sin fars, kammarjunkarens, gamla ensännare, som inom parentes var lika sliten som kammarjunkare Abler själf, och knappt hade hon hunnit upp i förmaket och hälsat på hennes nåd, förrän hon skulle ner i trädgården. Och så hon for fram där! Långa skutt öfver rabatterna med märken i kanterna efter hennes små skor, höga hopp efter de högst sittande syrénkvistarna, just efter dem som den välsignade solen lyst skarpest på och sålunda förmått att slå ut i sin fulla prakt. Och hur behandlade hon dessa försommarens små underblomster? Sökte efter "lyckor", kan tänka, och lät sedan hela kvisten falla till marken. Ack, mången gång aktade hon icke för rof att trampa på de härliga blommorna! Trädgårdsmästare Al hade med egna ögon sett det. Hade det icke varit för löjtnant Hennings skull, så hade gamle Al vid sådana tillfällen blifvit både sur och missmodig. Nu böjde han sig bara ner efter kvisten och bar den visserligen med stort allvar men med orubbadt sinneslugn — som han åtminste själf trodde — bort till rishögen i köks-trädgårdens bortersta hörn. Men hände det sig då, att han på sin väg förbi morotslandet fann ett ogrässtrå bland de nyss uppkomna morotsbladen, så var det lyckligast för trädgårdspoiken, om han ej befann sig i närheten. Ty så aldeles helt med det orubbade sinneslugnet, var det kanske ändock ej.

Nu var det emellertid så, att trädgårdsmästaren Al alltsedan hustruns död och dotterns själfrådiga giftermål med en hemkommen svensk-amerikan, för hvilken han ej kunde bereda något rum i sitt gamla aristokratiska trojänarehjärta, icke fann så mycket behag i någonting på jorden — med undantag af trädgården på Vansta — som i unge löjtnant Henning. Af denna hans tillgifvenhet för löjtnant Henning kom sig hans tålmodighet mot fröken Marianne.

En sak kunde han dock ej förstå: hvarför hade löjtnant Henning utsett fröken Marianne till den blifvande hennes nåd på Vansta, när det fanns både den rika fröken Adelhjärta på Boreby och fröken Märta von Sagen på Eklunda? Hanna, kammarjungfrun, påstod visserligen, att det var gamla hennes nåd, som gjort valet i sonsonens ställe, men Hanna pratade alltid så mycket och — —

Längre än till detta "och" brukade gamle Al aldrig komma, då han försökte lösa den svåra gåtan, hvarför Marianne Abler och ingen annan fått

den stora lyckan att bli löjtnant Hennings trolofvade.

*

I blå salongen på Vansta hölls familjeråd. Midt i Carl-Johanssoffan på långväggen satt gamla hennes nåd rak och stel. Hon jämkade en smula på axelschalen och tvinnade därefter de långa silkesfransarna mellan sina fingrar. På hvardera kinden brann en röd fläck, som vittnade om att den fälttågsplan, hon hade att uttänka, kostade henne en viss ansträngning. Men någon obeslutsamhet eller något tvivel kunde hvarken skönjas i hennes minspel eller hållning.

I en af länstolarna vid gäfvelfönstret satt löjtnant Hennings mor, fru Ulla, änka efter kaptenen Carl-Fredrik Bogislaus Orrfelt. Hon satt där nedböjd som af en stor sorg och öfver de djupa, mörka ögonen låg en lätt dimma. Hennes fina, smala hand hvilade smeksamt på ett öppet bref, som låg framför henne på fönsterborden. Det var i hennes hållning en viss orörlighet, som gaf ett bestämdt intryck af att hon redan på förhand kände sig besegrad af öfvermakten.

Den tredje i rummet var fröken Marianne Abler. Hennes annars så glada lilla flickansikte var rödt och uppsvällt af nyss utgjutna tårar och ett par ostyriga hårslingor hade fallit ner öfver tinningarna och beskuggade hennes förgråtna ögon.

— Läs upp Hennings bref ännu en gång, Ulla. Det kan vara nyttigt för Marianne att höra det. Gamla hennes nåd vände sig emot fröken Marianne och såg genomträngande på henne.

Långsamt tog fru Ulla brevet i sin hand. Hon for med blicken smeksamt öfver de stora, stela bokstäfverna och läste med lätt darrande röst: R-slätt den 1 juni 1864. Älskade Mamma! Det är icke så roligt som vanligt att skriva till dig i — —

— Förlåt, min vän, afbröt gamla hennes nåd, men detta "du", som Henning i tal och skrift använder till sin fru mor, tarivar en förklaring inför Marianne. Det är en frihet i familjeförhållandet, lilla Marianne, som min sonhusfru infört och som inte har och inte bör få några anor hos familjen Orrfelt på Vansta. Hon gjorde en tvär vändning mot fru Ulla och tillade: Nu, goda Ulla, kan du fortsätta.

— Älskade Mamma! började fru Ulla på nytt. Det är icke så roligt som vanligt att skriva till dig i dag, ty jag fruktar, att mitt bref kommer att vålla dig oro och bekymmer. Vore jag diplomat, så meddelade jag dig långsamt och försiktigt mina planer för den närmaste framtiden, men nu är jag krigsman och kan icke annat än gå rakt på sak. Knut Hjerpe, min vän och regementskamrat, går i dessa dagar som frivillig ut i danska kriget, (om icke de pågående underhandlingarna resultera i ett fredsslut) och jag har en obetingelig lust att följa hans exempel. Det är icke äran — säg Farmor det, så att hon icke tror för högt om mig — som lockar, utan ett litet folks rättvisa sak. Hvad skall nu du, Mamma, säga om mina planer? Och hvad skall Farmor säga och Marianne? Skall du afråda eller tillråda? Dag och natt tänker jag härpå. Utan din välsignelse — ja, utan den skola alla stolta drömmar bli till intet, det vet jag. Du känner ju min blinda tro på moderskärlekens allmakt.

Svara mig nu, som ditt hjärta bjuder dig. I tankarna sluter jag dig i min famn och säger dig att — — —

Forjs. å sid. 182.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Klöße: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergsmare, Stålm.-100.
SAL MED KONSTNÄRSFÖRBUNDETS YPPERSTA ARBETEN ÖPPNAD I DESSA DAGAR. — Text å sid. 181.

MODERN SVENSK TEXTILKONST

Heminredningen i Göteborg är ett nystartadt och af intresserade mycket uppmärksammat affärsföretag som inom ramen för sin verksamhet har permanent utställning af *Konsthandverk*.

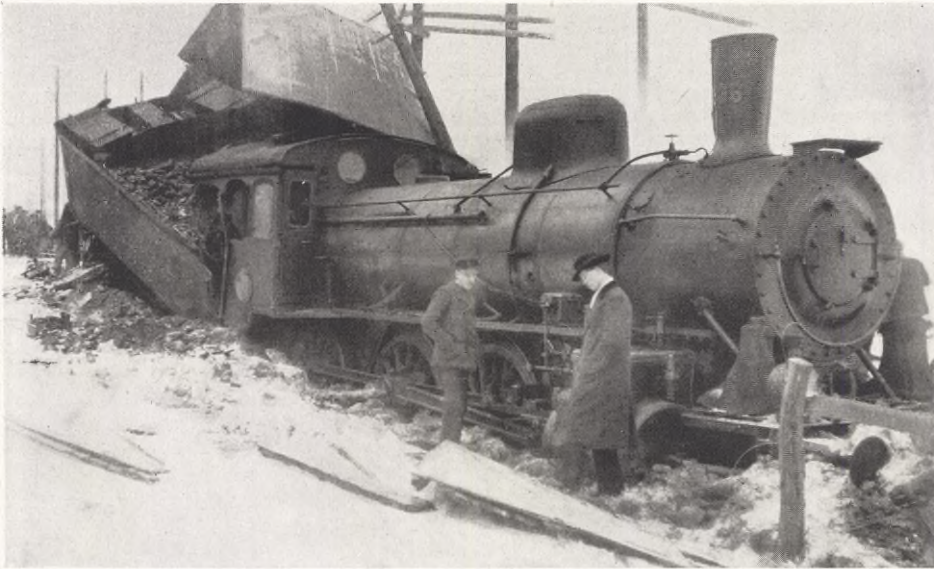
Våra konsthandverkare kunna där, inom en god miljö, få utställa sina alster äfven som kollektivsamling. Under tiden 8-15 dec. utställer där fru *Ingrid Günther*, sedan flera år känd och erkänd som en betydande kraft inom svenska textilkonsten. Hennes arbeten äro präglade af kultur, ele-

gans och färgsinne och ett besök skall endast bekräfta hennes anseende liksom de omdömen som kommit "*Heminredningen*" i och för sig till del. Namnet "*Heminredningen*" belyser ganska tydligt, hvad detta företag sysslar med, och är det att hoppas att det skall vinna intresse och förståelse äfven i vida kretsar, då numera fordrngarne på våra hems konstnärliga ordnande alltjämt skärpas. Som företagets ledare står fröken *Signe Billqvist*, Göteborg.
(I medaljongen fru I. Günther.)

FRU SIGRID GÜNTHERS UPPMÄRKSAMMADE UTSTÄLLNING I "HEMTREFNADS" LOKALER I GÖTEBORG. Foto. Lindholm, G.-G.

DET HOTANDE OLYCKSTILLBUDET VID SALTSKOG.

god fart fram-
åt, sprängde
spårren vid
slutet af spåret
och körde ner
i ett dike. Sju
vagnar blefvo
svårt rampo-
nerade och en
myckenhet
godsslungades
ut på banan.
Ingen männi-
ska kom vid
det hotande
olyckstillbudet
till skada.

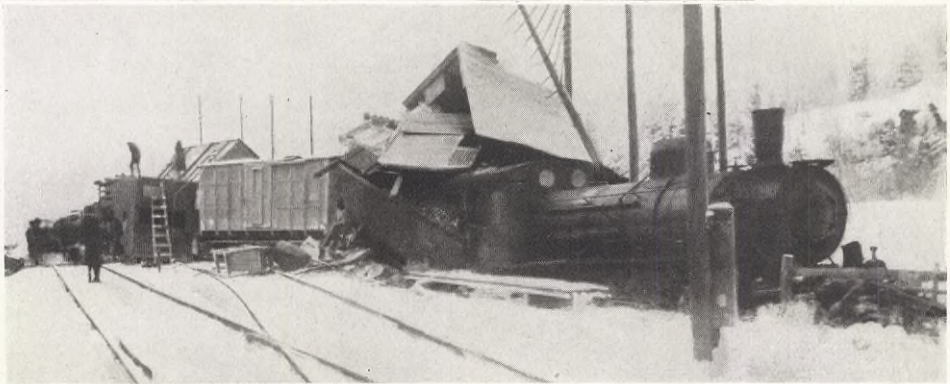
*

Till bild å sid. 180.

I förra vec-
kan öppnades
den tredje sven-
ska salen i Na-

100. Lindellad,
Sthm.
LOKOMOTI-
VET I DIKET.

Ett svår-
artadt tåg-
missöde in-
träffade på
morgonen d.
6 dec. vid
Ström c:a 1/2
km. söder om
Saltskogs
station. Ett
möte mellan
två godståg
skulle häräga
rum, och det
ena af dem
gick därvid så på ett sidospår för att låta det
andra passera förbi på hufvudspåret. Af okänd
anledning lyckades det emellertid icke lokomotiv-
föraren att i tid stanna tåget, sedan det kommit
in på sidospåret, utan lokomotivet fortsatte med

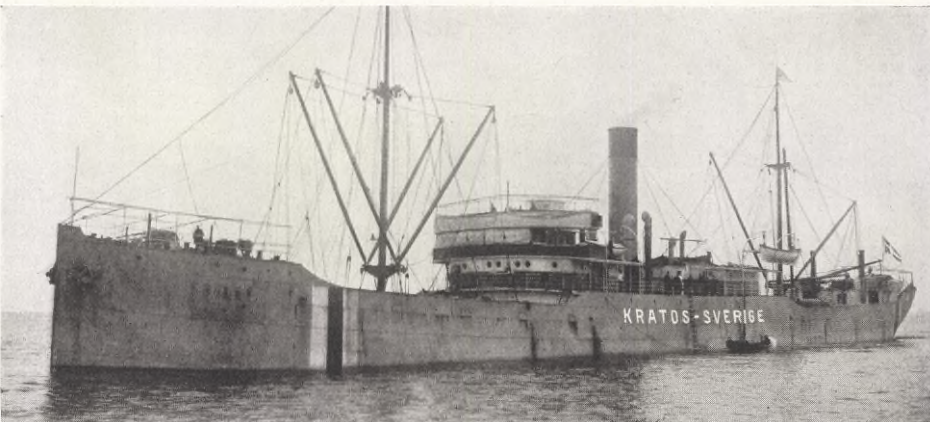
Amatörfoto H. Wällgren, Södertälje.

URSPRUNGEN SEDD FRÅN BANAN innan röjningsarbetet börjat.

Källa: Bengt Ståfersparre.

tionalmuseum, hvilken nu färdighängts, och här-
med har det provisorium som hvilat öfver vårt
konstmuseum undanröjts. Det är 90-talets sven-
ska måleri som härmed fått sitt monument. Bland
de i salen representerande konstnärerna kunna

nämnas prins
Eugen, Zorn
Liljefors, Jo-
sephson, Nord-
ström, Eugene
Janson, Norr-
man, Sager-
Nelson, Ric-
hard Bergh,
Hasselberg,
Kreuger m. fl.

Amatörfoto E Dahlgren, Åhus.

ÅNGAREN KRATOS AF GÖTEBORG, en svensk långväga-ångare. Nu hemkommen med full last hvet, c:a 5,000 ton,
från platser vid Eufrat och Persiska viken.

Källa: Bengt Ståfersparre.

H. 8. D:S Prenume-
ranter i Stockholm

behagade vid
prenumeration
hänvända sig till
Bokhandeln eller
till Hvar 8 Dags
distribution. Ap-
pelbergsgatan 58
B. då tidningen
fritt hembäres.
Rikst. Norrm. 585.
Allm. tel. 20968

Forts. fr. sid. 179.

— Ja, ja, gamla hennes nåd gjorde en otålig rörelse, med sin knubbiga hand. Det där kommer inte Marianne vid. Hon har nu hört, hvad hon behöfver höra. Det vill säga, tillade hon bestämdt, hans post scriptum bör också läsas upp. Det bör kunna bli oss alla till vägledning vid afgörandet.

Fru Ulla, som tyst för väl tjugonde gången läste slutorden i sonens bref, dröjde ett ögonblick. När hon hann till bokstäverna P. S., läste hon klart och tydligt:

— Jag ser stundeligen för min inre syn de många tapperhetsmedaljerna på mina förfäders bröst.

Gamla hennes nåds korta öfverläpp drogs till ett nästan obeskrifligt leende. Det låg sarkasm och stolthet, segervisshet och medömkan i det, men det fick icke tillåtelse att dröja kvar mer än en flyktig minut. Det hade för tillfället ingen mission att fylla.

Nå, Ulla, frågade hon, airåder eller tillråder du? Hennes röst var lugn, hennes ansikte i fullkomlig hvila. En utomstående skulle kunnat tro, att hela saken var henne fullkomligt likgiltig, men fru Ulla, som kände sin svärmor, visste, att när hon anlade den masken, var det blott för att få kraft och tid att samla ihop afgörandets alla trådar i sin hand.

Nu var det i vanliga fall så, att fru Ulla behöfde lång tid för att fatta ett beslut. Hon såg en sak från många sidor, fann skäl för och emot och kände sig aldrig i motsats till svärmodern som den lyckliga ägarinnan till de rätta lösningarna på lifvets många gåtor. Men i dag fanns ingen tvekan hos henne, i dag lyssnade hon endast till sitt hjärtas röst.

— Jag kommer att afråda, sade hon med bestämdhet.

— Och hvarför?

— Därför att han är mitt allt på jorden, svarede hon med oväntad uppriktighet. Han är nutid och framtid, han är själfva lifvet för mig.

— Och du, Marianne, hvad säger du? Det var icke så mycket en fråga, hon riktade till Marianne Abler, som fast mer en uppmaning att ställa sig i opposition mot det svar, som nyss afgifvits.

Fru Ulla sjönk ihop på nytt. Oafväntadt satt hon där och stirrade på sonens bref. Hon visste, att det var därifrån, hon skulle få mod att möta stormen. Men Marianne gick med små korta, hastiga steg fram till fru Beata, böjde sig djupt ner efter hennes hand och kysste den: — Tant Beata, började hon med af gråt skälfvande stämma, Henning skulle komma hem i denna månaden och i nästa skulle vårt bröll ..

Fru Beata skakade henne omildt ifrån sig, reste sig upp och gick ett par slag på den rutiga gångmattan. Fläckarna på kinderna blefvo brännande röda. Hon var starkt upprörd, och det var tydligt, att promenaden på mattan var ämnad att lugna henne och gifva henne tid att samla tankarna till ett längre anförande. Midt på golvet stannade hon.

— Hvad är det, ni fruktar? Döden? Ett fientligt skott kan göra slut på hans lif, men det låter äran vara i fred. För resten bruka Orrfeltarna tåta kulor och krut. De ha allesammans, så vidt jag vet, kommit tämligen helskinnade hem från bataljerna.

— Hans post scriptum ger mig anledning tro, att gamla farmor kan tänka högt om honom. Den "rättvisa saken" kan godt sluta förbund med äran. Trodde han, att han i den där direkta hälsningen gaf mig ett beskt piller att svälja, så misstog han

sig. Hela brevet visar, att han är sina förfäders son, och det gläder mitt gamla hjärta. En härlig gosse är han, vacker som sin farfar, modig som sin farfars far och god som båda tillsammans — Ni skulle ha sett min svärfar, den gamle öfversten! Ni skulle ha hört honom berätta om Karl-Johans fälttåg mot Napoleon, om artilleristriden vid Leipzig, om hur han lät sina kanoner spela och ställa till förödelse bland fransoserna! — Hon drog efter andan och gick med taktfasta steg och högburet hufvud bort till soffan. Det var, som om hon tänkt, att hon själf var den tappra öfversten. Efter ett ögonblicks paus fortsatte hon:

— Min fru svärmor var ett vekt och nervsjukt fruntimmer, som inte mätte väl af att höra talas om blod, och eftersom hon tillika var ett klokt fruntimmer, lindade hon med sina sjuka nerver den barske öfversten om sina fingrar och förmådde honom förhindra sonen att beträda den militära banan. Han skulle bli hofman, ikläddas silkesstrumpor och springa i hoitrapporna. Kammarherre blef han till sist, men innan dess hade han som frivillig hjälpt de stackars grekerna och skaffat sig både den ära och de blessyrer, som anstå en Orrfelt. Min son, Carl-Fredrik, hon dröjde ett ögonblick med fortsättningen och tillät ett litet medlidsamt löje förråda, att det, hon nu hade att berätta, icke var ägnadt att gifva näring åt hennes stolthet, hade ärfvt sin farmors sinnelag och gick som hon ur tiden utan namnkunnighet. Han odlade sin potatis och skördade sin hafre och uppfostrade sina torpare till skickliga jordbrukare och skarpskyttar. Själfi var han som ett väl laddadt gevär, som aldrig blef affyradt. På sotsång dog han likväl ej — märkvärdigt nog. En förlupen kula gjorde på en jakt slut på hans lif. Du har kanske hört talas om det någon gång, lilla Marianne? Det är nu snart två hela år sedan dess och det skedde strax innan du och din far flyttade till denna orten, om jag ej missminner mig. Ja, ja, tillade hon förmildrande, han var en god husbonde och desslikes make och son. Hon tystnade ett ögonblick. Hon menade, att hon nu, i all synnerhet genom sitt utfall mot sonen, noggrannt angifvit sin ställning till den föreliggande frågan, och hon väntade, att man nu som alltid skulle visa respekt för hennes ord.

Fru Ulla trummade sakta med vänstra handens fingrar mot fönsterbordet. Hon hade hört dessa samma historier hundratals gånger, och de gjorde icke längre något intryck på henne.

Men lilla Marianne spärrade upp ögonen och undrade, hur hon i längden skulle kunna bestå inför tant Beatas kritiska blickar.

— Och nu mina barn, fortsatte gamla hennes nåd, ha vi ingenting annat att göra än att skriva till Henning och ge honom svar hvar och en efter sitt hjärtas fatatur. Lilla Marianne kan gå i förväg in i mitt rum och slå ner chiffonierkläffen och ställa länstolen i ordning åt mig.

Då fru Beata blifvit ensam med fru Ulla, gick hon ett par steg emot henne, tog hennes händer i sina och såg henne djupt in i ögonen: — En kvinnas största ära, Ulla, består i konsten att för-gåta sig själf.

Fru Ulla böjde sitt hufvud djupt under de krävande ordens tyngd, när hon lyfte upp det för att väga en strid på lif och död om det, som hon icke tyckte sig ha kraft att frivilligt lämna ifrån sig, hade den gamla hennes nåd lämnat rummet.

*

Framför den lilla sekretären i kabinettet satt fru Ulla och skref:

— — — — — Antingen du reser eller stannar hemma, följer min välsignelse dig. I mina böner är du alltid innesluten — — — — —

Pennan föll ur hennes hand, och hon lutade huvudet mot den gröna portföljen.

— En kvinnas största ära, mumlade hon, består i konsten att förgäta sig själf — — — — —

*

Julisolen lyste på rabatterna i Vansta trädgård, på rosenbuskar och jasminer.

Fru Ulla vandrade upp och ned på de raka, kratade gångarna. Det var postdag i dag, och hennes hjärta slog hastigt vid tanken på, att hon kanske nu skulle få höra något från Henning. Hon hade gått så väl en half timme utan afbrott och utan att, som hon annars brukade, säga ett enda ord till gamle Al, som stod midt i luktärtsängen och ordnade de ostryiga luktärtstänglarna. Hvar gång hon gick förbi, nickade hon vänligt men förströdt åt honom, och gamle Al blef för hvar gång mer och mer betänksam. Hade något ledsam samt händt? Hade löjtnant Henning — — — — —

Men på verandatrappan stod gamla hennes nåd och skuggade med handen för ögonen. Hon stod på utkik, och julisolen bländade hennes gamla ögon. Post-August kunde vara framme vid Vansta hvilken minut som helst och såge han bara henne på verandan, så skulle han säkerligen raska på stegen en smula, det visste hon nog. Då hon fick syn på honom långt borta i alléen, ropade hon på sitt korta, befällande sätt: — Ulla! Nu kommer han!

Några minuter därefter låg postväskan på salsbordet och fru Ulla öppnade den med darrande hand.

Väl gömdt inne i Posttidningen fann hon ett bref med obekant handstil och utländsk poststämpel. Hon vägde brevet ett ögonblick i sin hand och såg rådvill på fru Beata. I nästa hade hon slitit upp kuvertet.

Gamla hennes nåd satte sig på närmaste stol, och hennes blickar hängde fast vid sonhustruns läppar.

Fru Ulla läste: "Als den 30 juni 1864. Vålborna och Högtärade Fru Orrfelt! Det är en smärtsam plikt jag nu går att uppfylla. Eder son, löjtnant Henning Orrfelt, stupade i går under tappert motstånd mot en överlägsen fiende. Ärofull var hans bedrift, äradt skall hans minne lefva. — Vid min hemkomst till Sverige skall jag hafva äran besöka Eder på Vansta och i detalj meddela Eder, hvad jag känner om förloppet. I dag är jag tyvärr därtill förhindrad af en lätt blesstyr i min högra arm. Min otydliga handstil har sin förklaring häri.

Den kula, som vållade Hennings död, har gått rakt igenom hans hjärta. —

Själfförsänkt i sorg öfver min väns och vapenbroders bortgång, ber jag Eder, högtärade Fru Orrfelt, mottaga en deltagande hälsning från Eder värdsamt tillgifne

Knut Hjerpe."

Automatiskt men med den själfbehärskning, som var henne egen, hade fru Ulla på stående fot läst upp hela brevet utan minsta afbrott. Nu släppte hon det och lät det falla ner på golvet. Hon stirrade ut i tomma luften, och det kom ett förvirradt uttryck i hennes blick. Långsamt sträckte hon ut högra armen och rörde den från höger till vänster. Det var, som om hon lätit den smeksam samt följa en utsträckt kropps buktande linjer.

Som hon stod där, tyckte hon, att det blef luitomt omkring henne. På alla sidor gapade mörka afgrunder. Det första steg hon tog, skulle föra

henne ner i det mörka djupet. Där skulle hon gå omkring ensam utan mening och mål, till dess att döden befriade henne.

— Och jorden var öde och tom, mumlade hon, och mörker var på djupet — — — Hon drog häftigt efter andan. Hvad var det, som försiggick med henne? Var det hennes själ eller hennes hjärta eller rent af hennes hjärna, som började glida bort från henne? — — — Hon lade handen tungt öfver hjässan och flyttade, glömsk af den förmenta afgrunden, högra foten ett steg framåt. Då kom hon att röra vid brevet, som låg på golvet. Denna lätta beröring med ett konkret föremål var tillräcklig att föra henne åter till verkligheten. Med ens stod den förfärliga sanningen klar för henne.

— Min gosse! Min gosse! klagade hon. Det låg ett oändligt djup af lidande i hennes röst.

Instinktivt såg hon sig om efter svärmodern i hopp att hos henne finna hjälp i sin nöd.

Men gamla farmor satt hjälplös och hopsjunkna på sin stol. Hon hade, allt efter som brevet lästes upp, djupare och djupare böjt sin annars så raka rygg, och i denna stund fanns icke ett spår af den viljestarka fru Beata.

Fru Ulla såg det och glömde på ögonblicket sig själf. Hon kastade sig ned framför henne och tog hennes händer i sina.

— Lilla farmor, lilla farmor, hviskade hon, och hennes röst hade en smeksam ljufhet, som om hon hade söft ett barn till ro.

— Inte trodde jag, klagade fru Beata, att leken skulle bli så kort — — — han var den siste af sin ätt — — — Ulla, Ulla, inte trodde jag — — —

Men fru Ulla fortfor med sitt: — farmor lilla, lilla farmor. Det var alltfjämt samma smekande ljufhet i rösten, blott med en starkare och starkare underton af smärtfylld klagan.

— Och hur skall det bli för dig, Ulla? Hur skall det bli för dig?

Fru Ulla släppte hennes händer och svarade med ett gåtfullt leende: — För mig, lilla farmor, skall det bli lätt att dö, och det är ingen liten vinst af lifvet, det.

Fru Beata rätade på sig och såg henne in i ögonen. — En kvinnas största ära består i konsten att förgäta sig själf. Ulla, inte trodde jag, att du — — — —

*

Det sägs, att gamla hennes nåd aldrig fullkomligt repade sig efter sonsonens död. Man trodde, att hon behärskades af den tanken, att det var hon, som drifvit honom i döden, och eftersom han var den siste manlige ättlingen af släkten Orrfelt, var skadan obotlig.

Annars gick lifvet på Vansta sin vanliga gång. Fru Ulla förde ett mildt regemente och blef mer och mer älskad af godsets underlydande. Hon gick omkring och spred glädje och sökte läka andras sår, medan hon väntade på döden.

Nere i trädgården sådde och skördade, planterade och vattnade gamle trädgårdsmästare Al alldeles som förr, men han hade fått en afgjord förkärlek för alla blommande växter såväl i drihuset som på rabatterna. Han hade en sådan obegränsad användning för dem nu, sedan löjtnant Henning flyttat ut på den lilla sockenkyrkogården.

Den dag — det var förresten knappast mer än ett år efter löjtnant Hennings död — då fröken Marianne Abler gifte sig med löjtnant Knut Hjerpe, fanns icke en ros att skåda i Vansta hela stora rosenträdgård. De lågo allesammans som ett skyddande täcke öfver löjtnant Hennings graf.

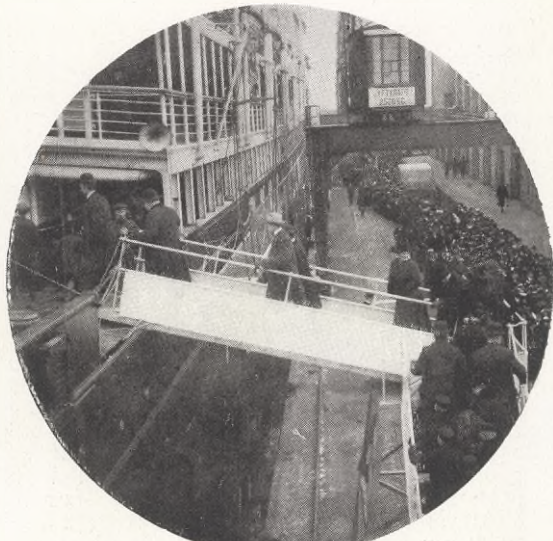
VÅR FÖRSTE AMERIKAFARARES FÖRSTA FÄRD ÖFVER ATLANTEN.

H. EXC. STATSMINISTER H. HAMMARSKJÖLD.

Efter fotografi tagen för H. S. D. af Atelier Jæger, Stockholm.

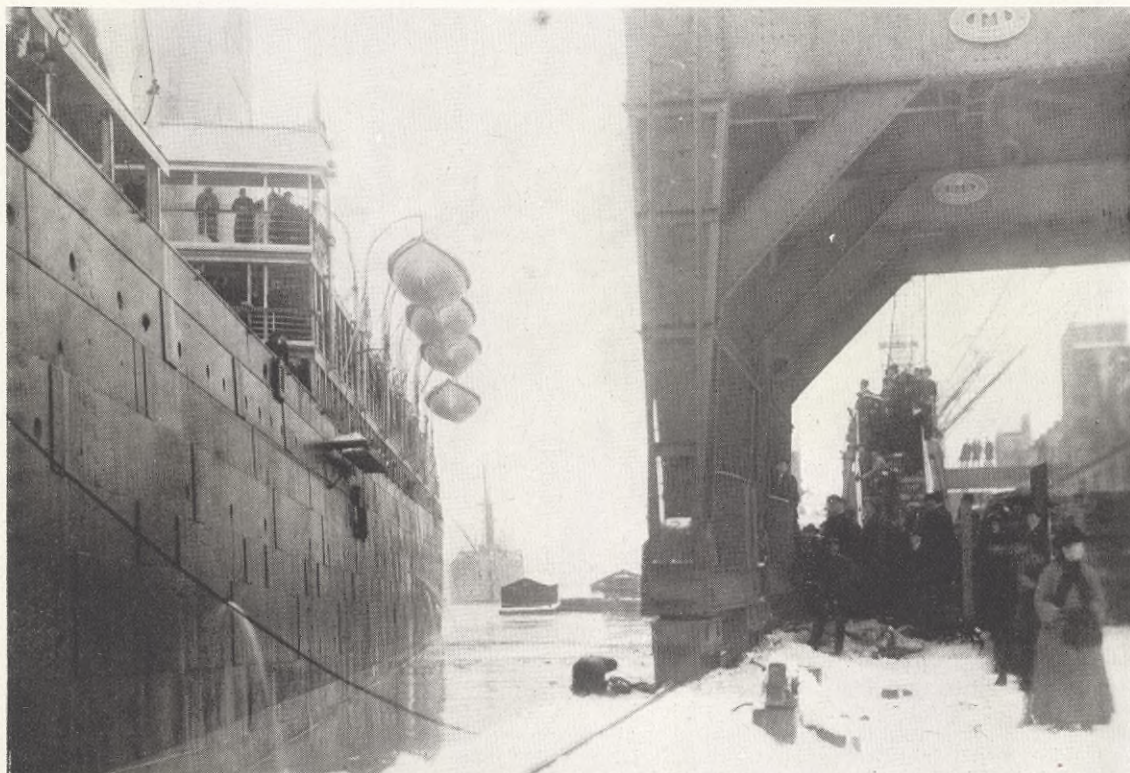
Vi bringa detta porträtt som en aktuell illustration till det af hela landet med största uppmärksamhet mottagna stora politiska tal statsministern i dessa dagar framförde i Göteborg vid ett festligt tillfälle i samband med den nye svenske Amerika-fararen "Stockholms" ankomst dit. Gifvetvis har talet inom pressen blifvit föremål för utläggningar och kommentarier i alla riktningar allt efter känslighet för den ena eller andra synpunkten. I fråga om talets kärna — att vår politik är och bör vara **svensk och ingenting annat än svensk** — finnes förvisso däremot endast en enda mening.

"STOCKHOLMS" AFRESA D 11 DEC. FRÅN GÖTEBORG: Passagerare gå ombord. — Foto. Lindbohm, Gbg.

Svenska Amerikaliniens ångare "Stockholm" lämnade på middagen den 11 dec. Göteborg för att anträda sin första resa till Amerika. Vid kajen hade samlats en stor människomassa, hvilken, när ångaren lade ut, syntes gripen af djup rörelse. Leverop höjdes för Sverige, en röst stämde upp "Du gamla, du fria" och i nästa ögonblick brusade sången stark och mäktig ut öfver mängden.

"Stockholm" medförde på sin första resa 150 passagerare, samt vidare en ansenlig post på omkring 150.000 försändelser och en af olika industriprodukter bestående last till en vikt af omkring 1,200 ton.

"STOCKHOLM" OMEDELBART FÖRE AFGÅNGEN. En bild som ger en förtäfflig föreställning om ångarens verkliga imponerande dimensioner. Jämför bilden af ångaren i närmast föregående n:r.

Foto. för H. S. D. af Hoffotograf H. Lindbohm, Göteborg.

FRÅN DE SENASTE STRIDERNA I SERBIEN.

Efter fotografi.

Öfverst: OCHRIDA, vil. Monastir.

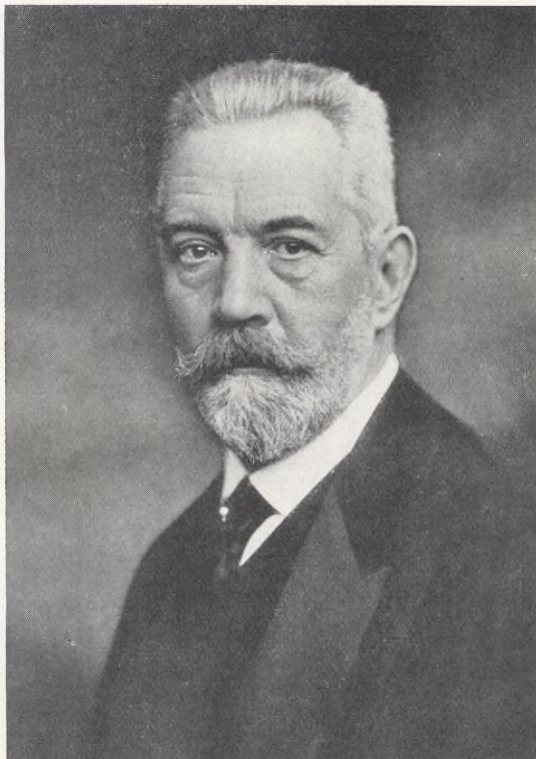
Klubbén Demg Sijfersparr

T. v.: BERGLANDSKAP I NORDALBANIEN, hvarigenom de flyende serberna måste tåga. I förgrunden en liten albaneserby.
T. h.: ZEPPELINARE I SOFIA. Konung Ferdinand af Bulgarien och hertigen af Mecklenburg efter luftfartygets landing vid Sofia.

VÄRLDSKRIGET.

Den lilla återstod af serbiskt territorium, som ännu försvarades af serbiska stridskrafter har under veckan 5—12 december besatts af de förbundnes härar. Äfven *Ochrida*-hörnet väster och söder om *Monastir* torde numera få anses helt och hållet utrymt af serberna, som härifrån dragit sig in på albanskt, kanhända äfven på grekiskt område. På samma gång förföljas de från *Novibasar*-distriktet retirerande äfvelningarne in öfver *montenegrinska* gränsen. Centralmakternas trupper vore under förföljandet redan den 7 framme i staden *Ipek*, öfver 20 km. från gränsen, och den 9 meddelade tyska högkvarteret, att gränstäderna *Djakovo* (i Montenegro), *Dibra* (Albanien), *Struga* och *Ochrida* (Syd-Serbien) besatts af bulgarerna. Samtidigt härmed ha bulgarerna, sannolikt förstärkta med tyska och österrikiska hjälptrupper, tvungit den vid *Cernafloden* opererande franska undsättningskåren att draga sig tillbaka genom *Vardardalen*. Det saknas säkra meddelanden om, hur långt detta tillbakatåg fortskridit, men allt tyder på, att ententens Salonikitrupper snart skola trängas in på grekiskt område.

Under sådana förhållanden har frågan om *Greklands hållning* vunnit allt större aktualitet. Huruvida Saloniki kommer att hållas af ententen eller om trupperna skola inskeppas på nytt är en fråga, hvarpå man möjligen kan vänta svar af den närmaste framtiden.

Efter porträtt.

Efter: H. M. S. S. S. S. S. S.

TYSKLANDS RIKSKANSLÄR har i riksdagen hållit ett tal som icke endast i det egna landet men öfver hela världen emotsetts med spändt intresse. — Socialdemokraternas interpellation angående fredsutsikten skulle nämligen af rikskanslären besvaras hvilket och skedde i en form som vunnit hela Tysklands gillande. Vi hänvisa till vår krigsöfversikt rörande detta moment.

Från öfriga fronter är ej mycket att anteckna. I *öster* har veckan förlutit på vanligt sätt med spridda strider utan synbara resultat. Alltjämt heter det, att ryssarne samlar stora styrkor i *Bessarabien*.

På *västfronten* ha tyskarne lyckats taga ett stycke skyttegraf på 500 meter i *Champagne*, hvarpå fransmännen under den 9 och 10 gjorde kraftiga försök att återtaga ställningen. Artillerielden nådde härunder stor våldsamhet.

Den *italienska* offensiven på *Isonzofronten* har

Forts. å sid. 191.

Efter fotografier.

DEN NYA STORA BANHALLEN I LEIPZIG, INVIGD D 4 DEC.

1. MED SVENSK KAMERA Å HAWAI.
1. BERGET HALEAKALA med världens största överksamma vulkan.

En H. 8 D:s intresserad läsare på Hawai insänder vidstående förträffliga fotografier och skrifer därtill:

Den första foton är tagen på berget Haleakala (hawaiiskt ord för solens bönning) och visar en del af kratern. Haleakala reser sig till en höjd af 10,032 fot öfver hafvet och äger den största överksamma vulkan i världen. Kraterns största längd är $7\frac{1}{2}$ eng. mil och dess vidd $2\frac{1}{2}$ samt en omkrets af 20 eng. mil, eller, för att gifva en ännu bättre föreställning om dess storlek, den är öfver 2,000 fot djup och en af dess käg'or är öfver 700 fot hög och i dess botten skulle vara plats nog för en stor stad. Det finnes ej mindre än 13 käg'or. På sina ställen i sanden af dessa käg'or växa intressanta "silfversvärd" (*Argyroxiphium*) ej funna någonstades i världen förutom här.

Den nästa bilden visar en infödning med harpun sökande

2 och 3 FISKE EFTER DJÄFVULSFISKEN.

efter djävulsfisk och den sista återkomsten från fiskafänget. Djävulsfisken ätes endast af infödningarna men anses af dem som stor läckerhet.

H. 8 D:S STORA NOVELL-PRISTÄFLAN

bringa vi i åtanke, hänvisande till vårt utförliga meddelande härom i n:r 10 af tidningen.

Täflingen står öppen för amatörer samt för författare, som ej tillhöra Sveriges författareförening.

OBS! Författare, tillhörande Författareföreningen, liksom öfriga våra författare som så önska, äro alltid välkomna, som skönlitterära medarbetare, utom täflan och med särskild norm för uppgörelse.

För täflingen afsedda noveller skola vara svenska original och få ej hafva varit offentliggjorda förut eller erbjudna till annan tidning. Försäkran härom skall åtfölja hvarje täflande novell.

Längden bör vara omkring fem H. 8. D:s spalter.

Täflingsnovellerna skola vara *oss tillhanda senast den 15 januari 1916.*

För de enligt redaktionens åsikt bästa och för H. 8. D. lämpligaste novellerna utfästas

1,200 kr. i pris

däraf	1:sta priset	Kr. 200
	2:dra "	" 150
	3:dje "	" 100
	4-7 prisen à Kr. 75	" 300
	8-16 " " " 50	" 450

Kr. 1,200

Obs. Ingen ytterligare uppdelning af priserna.

Prisbedömningen skall vara slutförd under januari månad och resultatet offentliggöres i H. 8. D. n:r 19 dateradt den 6 februari.

Icke prisbelönade noveller, hvilka redaktionen anser förtjänta af att införas, honoreras efter H. 8. D:s beräkning, af alla medarbetare godtagen.

JEAN SIBELIUS.

I vår samtid finnes ingen större tondiktare än *Jean Sibelius* och knappast någon jämbördig. Hans namn har en förunderlig klang — för några betyder det förtjusande pianostycket, för andra gripande, lidelsefull sång, för många den stora heroiska orkestermusiken — för en del betyder den det oförståeliga i musiken — men för alla bär namnet klang af musik. — Han är ingens efterföljare, han bryter sina egna vägar, och man har nästan känsla af en jättekraft som handskas med berg och stammar som med leksaker. Och förvisso är det icke alltid lätt att följa mästaren på hans vägar, som väl ibland kunna ha kvar något af både berg och trädstammar till hinders. Men

Foto. Jonason, Göteborg.

Klisché: Bengt Skjerveparis

50 ÅR D. 9 DEC.

med eller utan svårighet följer man gärna och andaktsfullt en väg som öppnar sig mot de stora solbelysta viderna och som äger en obeskriflig, om ock vild, skönhet. — Öfver hela världen där musik idkas, är Jean Sibelius ett mästartnamn. För oss i Sverige är det dubbelt kärt genom de känslor af särskild förståelse som alltid strömma nordisk konst tillmötes — och då därtill kommer de band af vänskap som under besök i vårt land knutits vid Jean Sibelius storvulna personlighet, må det förvisso kunna sägas att i sällspord grad varma tack-samhetskänslor gått till honom på hans 50-årsdag från vårt land.

SVERIGES YPPERSTE NOVELLISTER. VI. MEDARBETARE I HVAR 8 DAG 1916.

I nr 7-11 återgäfvö vi porträtt af *Albert Engström, Hjalmar Söderberg, Bo Bergman, Gustaf Ullman, Mari Mihi, Hjalmar Bergman, Anders Österling, Daniel Fallström, Fredrik Vetterlund, Signe Lagerlöw, Marika Stjernstedt, Beatrice Zade, Martin Koch, Ludvig Nordström, K. G. Ossianilsson, Ernst Didring, Ellen Idström* och *Artur Möller*.

WALDEMAR SWAHN.

Novellist. — Har sökt kontakt med den litteraturintresserade allmänheten och tillvunnit sig dess sympati genom i tidningar och tidskrifter inströdda alster af en högstående novellistisk konst, hvars särmärken äro den kultiverade tonen, det af godmodigheten mildrade satiriska löfjet, den stilrena pregnansen. En samling af dessa novellistiska pärlor föreligger nu till ulen i bokform under beteckningen "Mannen som förlorade hufvudet".

HUGO ÖBERG.

Novellist och romanförfattare. Framträdde år 1905 med sin första roman "Sonen" följt af ett flertal betydande arbeten, romanerna "Makter", "Arfvet", "Figaros bröllop", "Det stora kontoret" m. fl., kännetecknade af impulsiv och blodfull kraft, dramat "Nils" och ett antal novellsamlingar. Representeras i julens bokvärld af "Gråverk och Nyckelblomster" en samling naturskildringar af betagande skönhet.

SIGFRID SIWERTZ.

Novellist och författare. Har, ehuru till ären en af de yngsta af vårt lands författare, en rik litterär alstring bakom sig. Vi nämna de kända och uppskattade novellsamlingarne "Gåtans drömmar", "Målarpirater", "Idiansommar", "Ämbetsmän på äfventyr" m. fl. samt den uppmärksammade romanen "En flanör". Nu till julen föreligger af hans hand "De stora barnen", en samling konstnärligt utförda etsningar ur lifvet.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å denna och nästa sida.

L. J. WAHLBÄCK.
F. d. Kontr.-prost. Kyrkoherde.
75 år 17 Dec.*

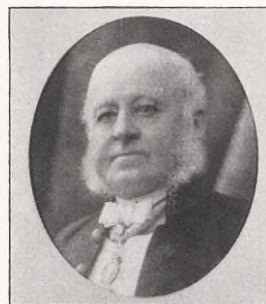
A. DETTHOW.
Skolförståndarinna. — Stock-
holm. 60 år 25 Nov.*

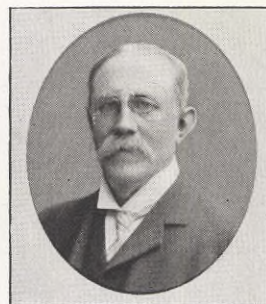
I. R. E. FRIBERGER.
Professor. — Upsala.
50 år 19 Dec.*

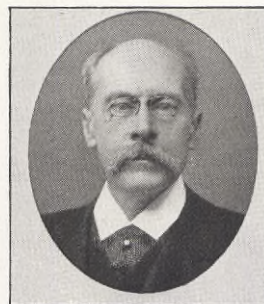
H. F. SWEDBÖRG.
Häradshöfding. — Sundsvall.
50 år 13 Dec.*

J. H. LINDQUIST.
F. d. Tulldirektör. — Göteborg.
75 år 14 Dec.*

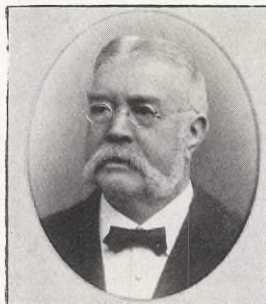
C. A. PETERSSON.
F. d. Tullförv. i Norrköping. —
Söckholm. — 70 år 14 Dec.

H. E. SWARTLING.
Trofkdör. Major. — Stockholm.
60 år 4 Dec.*

G. T. HAGSTRÖM.
Arkitekt. — Stockholm.
50 år 18 Dec.*

W. H. E. VON NOLTING.
F. d. Disponent. — Vänersborg.
75 år 25 Nov.*

E. L. TIGERSCHIÖLD.
Direktör i Sv. Juteväf-a.-b.
Stockholm. — 60 år 2 Dec.

R. H. FEYCHTING
Handlande. — Stockholm.
60 år 5 Dec.*

O. F. JANSSON.
Fabrikör. — Stockholm.
50 år 4 Dec.*

J. A. LINDBLAD.
Bokförläggare. — Upsala.
50 år 16 Dec.

K. J. TUNELL
Apotekare. — Hernösand.
60 år 20 Dec.*

LARS JOHAN WAHLBÄCK. Stud. ex. 65, prestv 68, komm. i Ämäl 80, kyrkoh. der 93, kontr.-prost i Nors kontr 06—13. Inspekt. i lägre elem. lärov. i Ämäl 02—05, ordf. i styr. 06—15. Led. af stadsfullm. t. 13. V. ordf. i sparb. styr.

ANNA DETTHOW. Utex. fr. folkskollär.-sem. 76, förestånd. i småskolesem. 79—96; upprättade sistn. är en flickskola i Stockholm i samband m. privat — den första — lärarinnesem. Denna flickskola har under tiden utvecklats t. ett omfattande o. ansedt läroverk i flickor i hvilket hon v. sidan om föreständarinneskapat jemväl undervisar i en del ämnen.

RAGNAR FRIBERGER. Stud.-ex. 83, med. lic 98, med. dr. 03, docent i prakt. med. v. Upsala univ. 04, förestånd. i med. polikliniken s. ä., professor v. Upsala univ. 13. Intend. v. Sättra sedan 05.

HERMAN SWEDBÖRG. Stud.-ex. 84, hoir.-ex. 89, fisk. i Sv. hoir. 99, ass. 01, konst.-rev.-sekr. 04, häradshöfding i Medelp. v. doms sedan 05. Ord. i åbokomm. Stadsfullm. i Sundsvall sedan 10. Ord. i styr. i Stockh. hand.-banks afd.-kontor, led. af styr. i S.-valls sparb.

JOHAN (JANNE) LINDQUIST. Stud.-ex. 59, kam.-ex. 61, intr. i Tullv. 62, tullförvalt. i Varberg 80, i Halmstad 90, öfverinspektör v. packhusinsp. i Göteborg 98, tulldirektör der 08—13.

HUGO SWARTLING. Utex. fr. Tekn. högst. 79, lfitn. v. V. o. V. bygn.-kär. 86, major 10, Vid Hjelmare sänkn. 79—80, undersökn. i jernv. 82—83, v. Stockh.—Rimbo jernv.-bygn. 83—86, Göteborg—Hall je. nv 87—88, v. Göteborg. gasverk 88—91; öfvering. v. Herrösand—Sollefteå jernv.-bygn. 91—93, trafikchef der 94, v. Lidk.—Skara—Stenstorp 95—96; trafikchef v. Stockholm—Vesterås—Bergslag jernv. sedan 97.

* Data här nedan.

A. BERGLUND †.
F. d. Öfverste. — Stockholm.
F. 37. † 6 Dec.*

G. P. ÖSTERDAHL †.
Redaktör. — Hernösand.
F. 65. † 23 Nov.*

GEORG HAGSTRÖM. Utg. fr. Tekn. högsk. 91, fr. Konstakad. 94, därefter studieresor i utlandet samt privat arkitekt i Stockholm sedan 99. Bl. större arbeten i Stockholm: Oscarsteatern, ett flertal större skolbyggnader ss. Sandströmska, Wallinska, Ählinska, m. fl. församlingshus, hotell, affärshus o. bostadshus i Östermalm. Äfven i landsorten är hans namn knutet v. ett stort antal mera betydande byggn.

WILHELM VON NOLTING. Disponent f. A. O. Anderssons fabr.-a.-b. i Vänersborg 92—10, styr.-led. i brandförsäkr.-a.-b. Tor sedan 92, i Sprit-a.-b. sedan 06. Led. af stadsfullmäktige i Vänersborg 99—13, led. af drätselkamm. 98—13.

HENRIK FEYCHTING. Sedan 83 inneh. af jernhandelsfirman G. R. Feychting i Stockholm. En af hufvudsadens främste inom seglarverlden, f. d. ordf. i styr. f. Stockholms yachtklubb.

OSKAR JANSSON. Inneh. af firman Oskar Jansson i Stockholm. Ordf. i styr. f. Stockh. bleck- o. plåstl.-arbetsgiv. fören. sedan 09 Stadsfullmäktigt 02—04.

KARL JOHAN TUNELL. Stud.-ex. 76, apot.-ex. 93, förestånd. å apot. i Malmö 93, i Söderköping 95—09; inneh. sedan sistu år apot. Kronan i Hernösand. På sin tid led. af stadsfullm., helsov. nmd, kyrko- o. skolråd i Söderköping.

ARCADIUS BERGLUND †. U.-löjtn. v. Ing.-kåren 59, lär v. Krigshögsk. 68—78, v. Art. o. Ing.-högsk. 78—92; kapt. v. Fortifik. 69, öv.-löjtn. 81, öfverste i armén 95, afsk. ur res. 02.

GUSTAF ÖSTERDAHL †. Stud.-ex 85, stud. i Upsala o. var der på sin tid ordf. i Verdandi. Ing. ss. medarb. v. Dagens Nyheter 97, red.-sekr. i Sundsvalls tidsn. 99, redaktör f. Vesternorr. Alleh. sedan 04 Stadsfullm. i Hernösand, landstingsman.

Torsdagen den 9 dec. invigde *Föreningen Margarethahemmet* för vård af tallandessjuka sinnesslöa barn sin nya byggd belägen vid Knifsta på banan Upsala—Stockholm. Grundplåten till byggnaden erhöles den 25 maj 1897, då föreningen fick mottaga en gifva af 25,000 kr., som af damer i Stockholm öfverlämnades till hertigparet af Västergötland vid deras förmåning. Bidrag till fonden hafva sedan lämnats af konung Oscar och drottning Sofia. Grundstenen till den nu invigda byggnaden lades i maj 1914 af prinsessan Margaretha, efter hvilken hemmet uppkallats. Bland de vid invigningen närvarande märktes föreningsens ordförande hertigen af Västergötland, hertiginnan af Västergötland samt prinsessorna Margaretha och Märtha. Högtidstalet hölls af prins Carl.

H. 8 1/2 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Klisché: Bengt Nilförsparre

INTERIÖR FRÅN DET NYINVIGDA MARGARETHAHEMMET.

Vi lämna här en bild från Skellefteå, den liliga och framtättråfvande staden i norra Västerbottens län. I dessa dagar har k. m.: fattat beslut om införlifvande af en del af den kringliggande bygden med Skellefteå stad och frampå nyåret väntas äfven k. m.:s beslut om införlifvande af ett betydande område nere vid hafvet. Skellefteå hamn har tillkommit icke

minst genom framsynt initiativ af stadens borgmästare Carl Öquist. Staden äger en stor kraftstation för elektrisk kraft vid Timforsfallet och det är ej osannolikt, att en rik industriell verksamhet kommer att så småningom finna sin hemvist inom stadens hank och stöf.

Äfven efter inkorporeringarna kommer stadens folkmängd endast att bli omkring 3,000 inv. men hela Skellefteå stad och landsförsamling, har bortåt 30,000 inv. och är ett synnerligen lifaktigt samhälle. I sin mån ett bevis därpå är, att staden har tre tidningar, af hvilka en, Skellefteå Nya Tidning, nu från nyåret skall utkomma dagligen.

Storgatan i Skellefteå

Klisché: Bengt Nilförsparre

STORGATAN I SKELLEFTEÅ med landskyrkan i bakgrunden.

engelska prässens lifliga kommentarer.

Bland veckans politiska händelser har *Bethmann-Hollwegs stora tal* i tyska riksdagen i främsta rummet lagt beslag på intresset. I talet, hvilket i vissa delar formade sig till en skoningslös kritik af ententens, särskildt Englands, belgiska och serbiska politik, hänvisade rikskanslären till de lysande militära resultat Tyskland och dess allierade vunnit, nu senast ifråga om Balkanfälttåget. I sitt

Förts. fr. sid. 186.

pågått hela veckan, men situationen synes oföränderlig trots alla offer som bringas,

Beträffande *fälttåget i Mesopotamien* ha turkarne lyckats sätta en gräns för engelsmännens framträngande mot Bagdad och tvingat dem till återtag längs Tigris, en vändning i händelserna, som framkallat den

svar på den på dagordningen stående socialdemokratiska fredsinterpellationen förklarade v. Bethmann-Hollweg, att ett fredsämbud från Tyskland under nuvarande förhållanden skulle vara en dårskap, enär det af fienden skulle uttydas endast som ett svaghetstecken och leda till en förlängning af kriget. Tyskland vore däremot all tid beredvilligt att upptaga till behandling från ententen framställda fredsöförslag.

1. MAGAREVO, landsby, belägen ungefär halfvägs mellan Monastir och Resna.

2. GIJAVAT. Vy tagen å landsvägen Monastir Resna halfannan mil från sistnämnda staa.

3. HUFVUGATAN I RESNA, dit serbiska armén tog sin tillflykt efter Monastirs uppgifvande.

4. PARTI DÄR VÄGEN FRÅN RESNAS DALGÅNG GÅR UPP MOT GALICICA OCH PETSIN-BERGEN,

som mellan Ochrida och Prespasjöarne liksom båda e' väldig skiljemur mot Albanien.

Efter fotografier tagna af major W. Unander.

L. H. r. Fotografer.

TRANSPORTSVÄRIGHETER I IBARDALEN ÖFVER EN SMAL PASSVÄG.
KRALJEVO VID IBAR, EN BIFLOD TILL MORAVA.

som motsvarade Tysklands värdighet och dess kraf på framtida säkerhet.

Med anledning af general Joiffres utsträckta kommando lär operationerna på västfronten närmast komma att anförtros åt Castelnau. General Pau har åter rest till Petrograd. Den 9 hölls nytt gemensamt krigsråd af ententens generaler.

INNEHÅLL

Kavalleriinspektören generalmajor Bror Munck (biografi och helsidesporträtt). — Öfverste John Améen (biografi och porträtt). — Statsminister Hj. Hammar skjöld. — Margarethemmet inviges. — Tredje svenska salen å Nationalmuseum. — Jean Sibelius 50 år. — "Stockholm" lämnar Göteborg. — Världskriget. — Veckans Porträtgalleri. — "En kvinnas största ära — — —". Ber. af Anna Källén

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovilkorligt förbud.